

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

הממונה על החינוך הבדואי

תוכנית לקידום ועידוד השכלה גבוהה בקרב האוכלוסייה הבדואית באמצעות הענקת מלגות בשנה"ל תשע"ח

1. רקע כללי

1.1. ממשלת ישראל רואה חשיבות רבה בפיתוחה ובשילובה של אוכלוסיית המיעוטים בחברה ובכלכלה הישראלית. השתלבות טובה יותר של אזרחי ישראל מקרב אוכלוסייה זו, תזניק את הכלכלה הלאומית על כל ענפיה קדימה.

1.2. האוכלוסייה הערבית מהווה כ-20% מתושבי המדינה וכ-26% מקבוצת הגיל הרלבנטית להשכלה גבוהה, אך שיעור ההשתתפות שלה במערכת ההשכלה הגבוהה נמוך בצורה משמעותית. לפי נתוני הלמ"ס, בשנה"ל תשע"ז ישנם 240 אלף סטודנטים הלומדים לקראת תואר ראשון מתוכם 15.3% דוברי ערבית אשר מתוכם 5% מהמגזר הבדואי.

אחוז רב מהסטודנטים הבדואים המעטים שהתחילו את לימודיהם נאלצים להפסיק את לימודיהם לאחר סיום השנה הראשונה, מכמה סיבות, העיקרית בהן אצל הסטודנטים הנה הקושי לממן את הלימודים, והצורך להשתלב בשוק העבודה מהר ככל האפשר כדי לעזור לאב לממן את המשפחה שמונה בדרך כלל מס' רב של נפשות.

1.3. בהתאם להחלטות הממשלה מס' 2397 מיום 12 בפברואר 2017: "תכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב", ומס' 1480 מיום 2 ביוני 2016: "תכנית ממשלתית להעצמה ולחיזוק כלכלי-חברתי של היישובים הבדואים בצפון לשנים 2016 – 2020", מתבצעות תכניות ממשלתיות להעצמה ולחיזוק כלכלי-חברתי של היישובים הבדואים. משרד החינוך מבקש לעודד נגישות להשכלה גבוהה בקרב המגזר הבדואי כאמור באמצעות מתן מלגות במטרה לתמוך בתעסוקתם, מאחר ומספר הלומדים מהמגזר אינו מגיע למיצוי הפוטנציאל של המגזר.

הממצאים מראים כי המלגות המיוחדות לבדואים שהעניק משרד החינוך בעשר השנים האחרונות גרמו לעלייה חסרת תקדים במיוחד בכמות הסטודנטיות מהמגזר, מאחר ושמלגת הלימודים צמצמה את הקושי במימון שכר הלימוד הגבוה בישראל. המטרה היא לשמור על התנופה בתהליך בכדי להמשיך בסגירת הפערים והמחסור בכוח האדם האקדמי.

1.4. בהתאם להמלצת משרד הכלכלה והתעשייה, קיים ביקוש לעובדים במגזר הבדואי בתחום ההייטק (מערכות מידע, טכנולוגיה ופיתוח) ובתחום הפיננסי (ראיית חשבון, מנהל עסקים, כלכלה ומשפטים). קיים גם ביקוש למקצועות מתחום הרפואה (רופאים, תחום הסיעוד ותחום המקצועי נלווי הרפואה). בוגרי המסלולים הלימודיים הנ"ל יפתחו שוק תעסוקה איכותי וימנעו עודפי כוחות עבודה בתחומים שלא קיים לגביהם ביקוש, והם יהוו מנוף לצמיחה אקדמית, חברתית וכלכלית במגזר.

2. התוכנית:

המשרד יפעיל תוכנית להענקת מלגות עבור הסטודנטים מהמגזר הבדואי הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

הממונה על החינוך הבדואי

3. מבחנים ותנאים לעניין סיוע במלגות לתשלום שכ"ל:

- 3.1. סטודנטים הנמנים על המגזר הבדואי (להוציא סטודנטים שגרים בישובים בדואים אך אינם שייכים למגזר הבדואי).
- 3.2. הסטודנט, לומד לתואר ראשון, שני או שלישי בהיקף של תוכנית מלאה בלבד.
- 3.3. הסטודנט לומד במוסד להשכלה גבוהה בישראל, (להלן - מוסד הלימודים) כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958: מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, מוסד שקיבל תעודת היתר או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה, מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה.
- 3.4. הסטודנט (כולל סטודנט של האו"פ) לומד אחד מהמקצועות הבאים:
עבודה סוציאלית - פסיכולוגיה - חשבונאות - כלכלה - סטטיסטיקה - מינהל עסקים - משפטים - מדעי המחשב - מדעים מדויקים (לא כולל סטודנטים שלומדים לקראת תואר ראשון בחינוך B.Ed או סטודנטים שלומדים לקראת תעודת הוראה) - הנדסה (לא כולל סטודנטים לתעודת הנדסאי): הנדסת בניין, הנדסה אזרחית, הנדסה כימית, הנדסת חשמל, הנדסת תוכנה, הנדסת מחשבים, הנדסת מכונות, הנדסת מערכות מידע - רפואה - סיעוד - רוקחות - מעבדה רפואית, תחומים נלווי הרפואה: הפרעות בתקשורת, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק.
- 3.5. שכר הלימוד השנתי של הסטודנט יהיה גבוה מ- 6000 ₪.
- 3.6. סטודנטים אשר זכאים למלגת "אירתקא" לא יהיו זכאים למלגה זו.
- 3.7. סך המלגות שקיבל ויקבל הסטודנט לשנה זו אינו עולה על 12,000 ₪.

4. סכום המלגה:

- 4.1. סכום המלגה לא יעלה על 50% מגובה שכ"ל שחויב התלמיד לתשלום עבור שנת הלימודים תשע"ח על-ידי מוסד הלימודים, ובכל מקרה לא יעלה על 50% מגובה שכר הלימוד במוסד מתוקצב להשכלה גבוהה, שנקבע בהתאם להחלטות הוועדות הציבוריות לקביעת גובה שכר לימוד אשר אומצו על ידי החלטת ממשלה. סכום המלגה המירבי בהתאם לכך גם לא יעלה על 6,000 ₪.
- 4.2. תינתן עדיפות לתלמידים במצב סוציו-אקונומי נמוך. המצב הסוציו-אקונומי ייבחן לפי הקריטריונים לפיהם פועלת קרן הסיוע לסטודנטים, רשימת הקריטריונים לקביעת מערכת הזכאות למענקים והלוואות לסטודנטים מעודכנת מעת לעת, על פי החלטת וועדת הקרן לסיוע לסטודנטים. ביום 7.7.2015 אישרה וועדת קרן הסיוע לסטודנטים את עדכון הקריטריונים למתן סיוע לסטודנטים ובין היתר ניתן דגש לקריטריונים הבאים:
- מספר הילדים של הסטודנט שהם עד גיל 21.
 - מספר האחים של הסטודנט שהם עד גיל 21.
 - שירות צבאי או שירות לאומי אזרחי של הסטודנט.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

הממונה על החינוך הבדואי

ד. מספר ימי שירות במילואים של הסטודנט בשנת הלימודים הקודמת.

ה. פרטים על תעסוקת ההורים של הסטודנטים.

5. נהלי הרישום לקבלת המלגה:

- 5.1. הממונה על החינוך הבדואי יפנה בהודעת פרסום דרך אתר המשרד.
- 5.2. הממונה ישלח הודעה בעניין המלגות לכל לשכות הדיקאנים של הסטודנטים במוסדות האקדמיים כדי שיפרסמו את האפשרות לקבל מלגה במוסדותיהם.
- 5.3. הממונה ישלח מכתב לרשויות המקומיות הבדואיות כדי ליידעם על המלגה ויבקש מהם לפרסמה ברשות.
- 5.4. יפורסם טופס אלקטרוני של בקשה למלגה למועמדים, אשר יכלול פרטי המועמד, מוסד אקדמי, שנת לימוד, שם ישוב, פרטים לקביעת המצב הסוציו-אקונומי של המועמד הצהרה על קבלת מלגות אחרות והצהרה כי יחזיר את החלק היחסי של המלגה במידה וינשור מהלימודים. הטופס ימולא באינטרנט וישלח אלקטרונית. המשרד יאשר את רישום הסטודנט למלגה, ובהתאם ידרוש ממנו שליחת האישורים המפורטים מטה לכתובת המופיעה מטה בדואר רשום בלבד.

ד"ר מוחמד אלהיב

הממונה הארצי על החינוך הבדואי

משרד החינוך, בנין לב רם, רח' דבורה הנביאה 2 חדר 219

ירושלים 91911

- 5.5. האישורים הנדרשים הינם: **צילום ת"ז, אישור על תחום הלימודים ואישור תשלום שכר לימוד** לשנה"ל הנוכחית בלבד, **אישור ניהול חשבון** בנק או שיק מבוטל (ולא אישור ריכוז יתרות או משיכה מהבנק) בנוסף לאישורים נוספים שמעידים על מצבו הכלכלי של הסטודנט, או של משפחתו.
- 5.6. רשימות המועמדים למלגה תיבחן ע"י הממונה על החינוך הבדואי בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל.

- 5.7. ייערך טקס חלוקת מלגות בנוכחות הזכאים למלגה, הוריהם, ראשי רשויות מהמגזר הבדואי ונציגי ציבור.

6 בקרה:

- 6.1. כל סטודנט ישלח במהלך הרישום למלגה אישור שכר לימוד, במהלך הסמסטר השני הממונה יפנה אל לשכות הדיקאנים ויבדוק מהו הסטאטוס של הלומד. במידה והסטודנט נשר מלימודיו, הוא יתבקש להחזיר את המלגה בסכום יחסי לחודשי הלימוד הנותרים.
- 6.2. הסטודנט יתחייב בטופס הבקשה שיתחייב להחזיר את הסכום היחסי של המלגה במידה והוא נושר מלימודיו.

בברכה

ד"ר מוחמד אלהיב

הממונה על החינוך במגזר הבדואי